

1945 Tyskere som døde etter at freden kom

Russerne var de som mistet flest i Norge under krigen, ca. 15 500 av omkring 80 000 fanger. Tyskerne hadde omkring 380 000 soldater her i landet på det meste, og ikke så langt færre ved krigens slutt. I henhold til de offisielle kilder mistet 11 500 tyskere livet i Norge under krigen. Dette stemmer på et vis ikke med gravlagte tyskere i landet, nemlig: Narvik: 1 471, Botn/Rognan: 2 742, Trondheim/Havstein: 3 014, Bergen/Solheim: 1 085 og Oslo/Alfaset: 5 207. Til sammen blir dette 13 519.

Når en går inn i protokoller, ser en skjebner som en kan si var *så nære på*, i den forstand at krigen var nesten slutt - og i enkelte tilfeller over. Likevel ble enkelte innhentet. For alle kom ikke freden, for noen kom den så altfor fort - i form av evig hvile. Paradoksalt var det også de som døde mens de feiret freden den 8. mai. Og nesten enda verre, nemlig de som mistet livet her i landet i ukene og månedene etter at krigen var over, hvorpå de for lengst skulle ha vært hjemme i Tyskland.

Med utgangspunkt i Havstein i Trondheim, følger her skjebnene til 153 tyskere som døde etter at freden kom den 8. mai. I tillegg finnes 121 på Havstein, som også døde i "fredstid", men som ikke har tilknyttet sted eller dødsårsak. Hva gjelder oppgitte dødsårsaker, kan enkelte av disse ligge i en gråson. Eksempelvis kan en drukning ha vært et selvmord. Dertil finnes det en del mørketall, samt at stedsangivelsen i mange henseende er et hospital, lasarett etc. Jfr. Dombås, Oppdal, Molde og Vikhammer. Sykdom kan i og for seg være langtidskader som utviklet seg, som igjen er en naturlig forklaring på flere av de som døde lenge etter at freden kom. Til sammen døde ca. 274 tyskere i Midt-Norge mellom 8. mai 1945 og begynnelsen av juli 1946, hvorav følgende dødsårsaker kan dokumenteres:

Sykdom:	43	Håndgranat- og eksplosjonsulykker:	10
Miner:	41	Skutt (av egne eller opponenter):	10
Selvmord:	23	Ulykker	7
Drukninger:	16	Alkoholforgiftninger:	3

Dato	Navn	Sted	Årsak
19450508	Czech, Ludvig	Drontheim	Bei Meuterei erschossen
19450508	Wolf, Henry	Drontheim	Selbstmord (erschossen)
19450508	Vodopiutz, Wolfgang	Hemne	Selbstmord
19450508	Winkler, Michael	Trondheim	Im Streit erschossen
19450508	Liebert, Heinz	Værnes	Flugzeugunfall
19450508	Krutzki, Wilhelm	Trondheim	Selbstmord (Handgranate)
19450509	Nestarenco, Mical	Drontheim	Selbstmord (erschossen)
19450509	Klupfel, Robert	Trondheim	Im Streit erschossen
19450510	Roch, Heinrich	Drontheim	Selbstmord (erschossen)
19450510	Hegler, Hans	Trondheim	Alkoholvergiftung
19450511	Hagenguth, Joachim	Trondheim	Leukemie
19450512	Carbiener, Oskar	Trondheim	Von Kameraden Im Streit erschossen
19450512	Martin, Kurt	Dombås	Ukjent
19450514	Hirschmann, Peter	Levanger	Durch Kopfschuss erschossen

19450514	Bartholomae, Fritz	Trondheim	Selbstmord (erschossen)
19450515	Meyer, Johannes	Namsos	Schysse (Unfall)
19450515	Schluter, Rudolf	Selnes	Lungenschuss auf Wache
19450516	Wunsch, Franz	Oppdal	Kopfdurchschuss (Selbstmord)
19450516	Klube, Otto	Lade	Selbstmord (erschossen)
19450517	Ehrhardt, Franz	Dombås	Krebschexie
19450518	Drechsel, Martin	Levanger	Gestorben an Krankheit
19450518	Kuhlen, Ernst	Trondheim	Ertrinken
19450520	Hutterer, Johann	Kvål	Unfall - Absturz von Felsen
19450520	Bickelhaupt, George	Namsos	Selbstmord (erschossen)
19450523	Baumgart, Eugen	Oppdal	Minenstecksplitter
19450525	Faust, Otto	Hysnes	Handgranatensplitter (Unfall)
19450526	Engel, Rudolf	Hemne	Minenunfall
19450526	Mlinzk, Hebert	Hemne	Minenunfall
19450526	Parnitzke, Josef	Hemne	Minenunfall
19450526	Stöwahse, Gunter	Hysnes	Handgranaten (Unfall)
19450529	Ramm, Heinrich	Levanger	Krankheit Chron Nephritis
19450530	Eckert, Michael	Harøy	Minensplitter
19450530	Gerhard, Karl	Harøy	Minensplitter
19450530	Usinger, Heinrich	Molde	Minensplitter
19450530	Kaufmann, Friedrich	Molde	Minensplitter
19450531	Haas, Johannes	Ramsvik, Namsos	Minensplitter
19450531	Hack, Heinrich	Ramsvik, Namsos	Minensplitter
19450531	Schlereth, Hans	Molde	Minensplitter
19450601	Kaul, Hans	Overhalla	Sprengmine
19450605	Loroch, Karl	Oppdal	Gestorben an Krankheit
19450608	Ingwersen, Wilhelm	Kristiansund	Gestorben an Krankheit (tub)
19450609	Ratzki, Xaver	Trondheim	Magenkrebs
19450610	Sonntag, Kurt	Namsos	Selbstmord
19450610	Tobor, Eduard	Vikhammer	Gestorben an Krankheit
19450615	Offermann, Paul	Molde	Minensplitter
19450620	Mann, Hans Petter	Ørlandet	Minenunfall
19450621	Cassau, Alfred	Malm	Minensplitter
19450621	Achtermeier, Joseph	Molde	Minensplitter
19450622	Bonig, Willi	Surnadalsfjorden	Ertrinken
19450622	Ebers, Otto	Surnadalsfjorden	Ertrinken
19450622	Fleischhauer, Erwin	Surnadalsfjorden	Ertrinken
19450622	Lange, Rudolf	Ørlandet	Minenunfall
19450622	Krankemann, Erich	Ålesund	Minenunfall
19450622	Rothe, Oskar	Trondheim	Minenunfall
19450622	Limmer, Paul	Surnadalsfjorden	Ertrinken
19450623	Rock, Alfons	Åsenområdet	Ertrinken beim Baden
19450623	Choutka, Jaroslav	Trondheim	Ertrinken
19450623	Lawitsch, Johann	Sundalsøra	Besteigen Kalfonna verunglückt
19450624	Vollmer, Gerhard	Støren	Ertrinken
19450625	Lichterbeck, Heinrich	Molde	Im Streit erschossen
19450625	Gewalt, Albert	Ålesund	Minenunfall
19450625	Albers, Georg	Trondheim	Gestorben an Krankheit (Lungen)
19450626	Rohde, Karl	Ålesund	Minenunfall
19450627	Egger, Leonhard	Vikhammer	Gestorben an Krankheit
19450627	Meyer, Erich	Molde	Minenunfall
19450628	Buchgeister, Gustav	Overhalla	Minenunfall
19450628	Hinkel, Karl	Rinnan	Hertzzinfark
19450628	Keller, Reinhold	Oppdal	Leberkrebs
19450629	Ochs, Joseph	Bud	Minenunfall
19450629	Dittrich, Rudolf	Vikhammer	Gehirntumor
19450629	Ullrich, Herbert	Vikhammer	Gestorben an Krankheit
19450629	Heeren, Johann	Molde	Minenunfall

19450630	Horandl, Karl	Steinkjer	Gestorben an Krankheit (Lunge)
19450630	Malik, Eduard	Fløan	Minenunfall
19450703	Zitz, Franz	Vikhammer	Gestorben an Krankheit (Nieren)
19450703	Leppin, Willi	Kvisvik	Minenunfall
19450705	Olikowsky, Arthur	Oppdal	Gestorben an Krankheit
19450705	Hötzer, Franz	Røros	Herzschlag
19450706	Eichler, Kurt	Insel Sekken	Minenunfall
19450706	Stegemann, Walter	Insel Sekken	Minenunfall
19450706	Preuk, Ernst	Stornes	Minenunfall
19450706	Siekmann, Heinrich	Ørlandet	Minenunfall
19450708	Faisst, Erwin	Ålesund	Minenunfall
19450710	Stanze, Fritz	Stadlandet	Minenunfall
19450710	Baulig, Heinrich	Sekken	Minenunfall
19450711	Schramm, Martin	Vikhammer	Blindtarm
19450712	Baumann, Emil	Grong	Ertrinken
19450717	Fuchs, Rudolf	Orkanger	Ertrinken
19450720	Röss, Georg	Orkanger	Ertrinken
19450722	Puttmann, Ludwig	Vikhammer	Gestorben an Krankheit
19450722	Mayer, Augustin	Dalsbø	Ertrinken
19450725	Krzysan, Alois	Trondheim	Tod durch Strakstrom
19450729	Mohrluder, Heinrich	Oppdal	Freitod durch Erhängen
19450801	Frank, Wilhelm	Dombås	Luminalsuicid
19450802	Demtröder, Karl	Vikhammer	Granatsplitter
19450804	Schmidt, Heinrich	Persaune, lager 1	Tod durch Erhängen
19450804	Schumann, Werner	Vikhammer	Gestorben an Krankheit
19450805	Ungerer, Wilhelm	Vikhammer	Selbstmord
19450807	Veersen, Friedrich	Veblungsnes	Schussverl / innere Verblutung
19450809	Buigne, Johann	Vikhammer	Gestorben an Krankheit
19450810	Deutschmann, Heinz	Vikhammer	Gestorben an Krankheit
19450812	Theis, Kurt	Dombås	Gestorben an Krankheit (Lunge)
19450815	Wiener, Karl-Heinz	Støren	Ertrinken
19450817	Glindemann, Wilhelm	Øysand	Himembolie
19450818	Wagner, Hermann	Dombås	Freitod
19450818	Hohenleiter, Johann	Øysand	Ertrinken
19450830	Habeck, Kurt	Klinga ved Namsos	Minenunfall
19450830	Jaschan, Arthur	Klinga ved Namsos	Minenunfall
19450830	Unger, Emil	Klinga ved Namsos	Minenunfall
19450830	Winterberg, Erich	Klinga ved Namsos	Minenunfall
19450830	Dobler, Josef	Overhalla	Minenunfall
19450830	Geilen, Ewald	Overhalla	Minenunfall
19450830	Kuhnert, Walter	Overhalla	Minenunfall
19450903	Evers, Hermann	Hysnes	Alkoholvergiftung
19450904	Weilnböck, Josef	Namsos	Schädelbasisbruch
19450905	Claussen, Leonhard	Rotvoll	Selbstmord (Schnitt Hals)
19450906	Blödorn, Hermann	Lade	Erhängen
19450908	Bernhardt, Theodor	Trondheim	Selbstmord (Strangulation)
19450915	Killies, Hermann	Steinkjer	Lungenembolie
19450916	Meisser, Kurt	Orkanger	Selbstmord durch Erschiessen
19450917	Riemer, Paul	Øysand	Dynndarmverschlingung
19450919	Sass, Wilhelm	Vikhammer	Lungentuberkulose
19451011	Lindner, Walter	Vikhammer	Gestorben an Krankheit
19451013	Geyer, Walter	Oppdal	Herz und Kreislaufschwache
19451019	Tolges, Helmut	Dombås	Gestorben an Krankheit
19451020	Meinke, Willi	Vikhammer	HerzKreislaufschwache
19451029	Nötte, August	Dombås	Krebsvergiftung
19451101	Bröker, Heinrich	Vikhammer	Herz und Kreislaufschwache
19451102	Lang, Matti	Øysand	Gehirnkrampfe
19451103	Barsch, Hans	Dombås	Sepsis

19451108	Tschemernjack, Rober	Vikhammer	Herz und Kreislaufschwache
19451121	Fritzsche, Werner	Husøya / Tarva	Kammereksplasjon 28 cm kanon
19451121	Karoleczak, Richard	Husøya / Tarva	Kammereksplasjon 28 cm kanon
19451121	Metko, Karl	Husøya / Tarva	Kammereksplasjon 28 cm kanon
19451121	Röse, Arno	Husøya / Tarva	Kammereksplasjon 28 cm kanon
19451121	Schulz, Albert	Husøya / Tarva	Kammereksplasjon 28 cm kanon
19451121	Jedamczik, Wilhelm	Husøya / Tarva	Kammereksplasjon 28 cm kanon
19451121	Kramer, Gerhard	Langstein	Ertrinken
19451123	Wendt, Artur	Harstad	Unfall
19451125	Reuter, Edith	Vikhammer	Exitus an Lebensschwache
19451201	Fellehner, Georg	Drontheim	Exekution
19460108	Muller, Helmut	Orkanger	Autounfall
19460119	Missling, Werner	Åsen	Ertrinken
19460209	Bahr, Walter	Øysand	Meningitis Epid
19460216	Pruckner, Johann	Solberg	Schlaganfall
19460308	Etzenberger, Hermann	Støren	Selbstmord (Erhengen)
19460329	Dreier, Fritz	Oppdal	Hoden und Nierentumor
19460508	Kuhnhardt, Gerd Otto	Vikhammer	Herz und Kreislaufschwache
19460528	Wischeropp, Kurt	Molde	Freitod durch ertrinken
19460627	Sigmund, Hans	Vikhammer	Handgranatenexplosion
19460703	Walther, Irma	Øysand	Missgeburt (Unterentwicklung)
19460709	Paul, Karl	Marienburg	Freitod durch Erschiessen
19480710	Nielson, Julius	Kristiansten festning	Henrettet / skutt etter dom

Herved følger tyskere som døde etter at freden kom, men som i de primære kilder tilknyttet Havstein ikke har oppgitt ”ort” (sted) eller dødsårsak. Det er en debatt som kan være vanskelig å føre, hvis dokumentasjon også er nesten umulig, nemlig om hvorvidt det foregikk noe som ikke var reglementert. Eksempelvis om tyske krigsfanger ble satt til spesielt farlig arbeid? Det er de som hevder at etter at minefelt var ryddet, måtte tyske krigsfanger marsjere frem og tilbake over feltet. Var det miner som da var ”oversett”, kan en jo selv tenke seg resultatet. Hevnemotivet kunne også føre til ”likvidasjoner” - så i påfølgende oversikt (121 navn) kan det skjule seg litt av hvert.

1945

10.05: Willi Dornfeldt
10.05: Hans Neumann
10.05: Fritz Nötzold
11.05: Bernhard Monikes
11.05: Heinz Ostmann
12.05: August Martin
13.05: Hebert Berger
13.05: Thea Dullinger
15.05: Erich Exner
15.05: Gustav Köppe
16.05: Walter Bath
16.05: Franz Grabowski
16.05: Wilhelm Horn
16.05: Heinrich Horsch
16.05: Albert Matthöfer
16.05: Ludvig Messerer
16.05: Heinrich Riedel
16.05: Friedrich Rieke
16.05: Bruno Subklew
16.05: Erich Thun
16.05: Gustav Wulff
17.05: Gustav Jung
18.05: Rudolf Kruhl
18.05: Johann Schweighart
20.05: Max Bungis
20.05: Kurt Stauche
20.05: Friedrich Zahn
22.05: Arnold Hölscher
22.05: G.Lieverscheidt
23.05: Erich Braun
23.05: August Groth
23.05: Hermann Hess
23.05: Fritz Jörss
23.05: Anton Kessler
23.05: Fritz Steinert
24.05: Josef Schneller
25.05: Eduard Hoffmann
26.05: Erwin Decher
29.05: Arthur Petersen
29.05: Martin Schlemmer
31.05: Wilhelm Heidinger
31.05: Gustav Feucht

01.06: Hans Schröder
02.06: Otto Gartner
02.06: Peter Gunter
02.06: Karl Weher
06.06: Erich Arnold
06.06: Hans Bergmann
06.06: Paul Bergmann
06.06: Gotthard Bierig
06.06: Hermann Bonsack
06.06: A.Grabmayr
06.06: nn. Hirnstein
06.06: Josef Hugle
06.06: nn. Michalski
08.06: Helmut Buschkamp
08.06: Friedrich Herr
08.06: Siegfried Schock
09.06: Wilhelm Schirm
09.06: Hermann Weiss
11.06: Wilhlem Laubach
11.09: Johannes Neupert
11.06: Johann Wehren
12.06: Hermann Klein
13.06: Richard Fanger
13.06: Josef Urban
14.06: Georg Armbrust
15.06: Helmut Reuter
17.06: Werner Tschentscher
21.06: Rudolf Fuchs
21.06: Richard Kaiser
23.06: Erwin Giessmann
25.06: Helmut Meyer
25.06: Hans Penzien
29.06: Oswald Schuster
30.06: Karl Dude
03.07: Alois Luxemburger
04.07: Friedrich Kolhoff
04.07: Karl Meier
06.07: Gerhard Schwiethal
07.07: Andreas Reinisch
09.07: Fred-Horst Beutling
09.07: Kurt Böhme
09.07: Otto Furstenberg

09.07: Walter Hofmann
10.07: Wilhelm Klie
11.07: nn. Mattes
11.07: Werner Ziemann
13.07: Max Altendorfer
13.07: Michael Hoffmann
15.07: Alfred Körner
16.07: Friedrich Bauer
16.07: Bernhard Immand
16.07: Theodor Schulze
20.07: Ernst Klapper
21.07: Gunther Rauber
21.07: A.Rothenmanner
23.07: Rudolf Gross
26.07: Eduard Steinwender
28.07: Hugo Venherm
30.07: Horst Goldbeck
31.07: Joh. Mackenstedt
01.08: Richard Groll
02.08: Friedrich Scholz
02.08: Friedrich Widing
03.08: Helmut Schulz
07.08: Horst Jacob
10.08: Wilhelm Jung
21.08: Hellmut Ficker
19.09: Franz Hopfenitz
28.09: Gregor Stracke
01.10: Heinrich Fecker
26.10: Franz Kustos
30.10: Karl Blumel
27.11: Georg Weiss

1946

24.04: Paul Hanning
02.05: Willy Kirchhübel
22.05: Gerhard Noack
22.05: Theodor Thomys
21.06: Walter Brill
03.07: Eugen Bongardt